

Wat is burgerschap?

Burgerschap gaat over de manier waarop mensen deelnemen aan de samenleving en deze helpen vormgeven. Wanneer leerlingen op school oefenen in burgerschap, ontwikkelen ze de kennis, houding en vaardigheden die nodig zijn om actief mee te doen in die samenleving.

Bij Creathon geloven we dat burgerschap begint bij de leerling zelf. Ze onderzoeken en ontwikkelen hun eigen opvattingen en leggen verbanden tussen hun leefwereld en grote maatschappelijke vraagstukken. Daarbij leren ze om deze opvattingen respectvol, en voorzien van argumenten, onder woorden te brengen. Door actief en gericht aandacht aan burgerschap te besteden, zullen leerlingen zichzelf beter leren kennen.

Tegelijkertijd leren leerlingen ook elkaar beter kennen. In een discussie of gesprek is het essentieel dat leerlingen actief naar een ander luisteren en leren omgaan met andere standpunten. Leerlingen ontdekken waarover zij met elkaar van mening verschillen, en dat deze verschillen niet automatisch tot conflicten hoeven te leiden. Natuurlijk komen ook de overeenkomsten naar voren; leerlingen leren inzien dat er veel is dat hen bindt.

Dit draagt eraan bij dat zij hun plek in de samenleving beter kunnen vinden. De school is een oefenplaats voor democratie en het omgaan met diversiteit. Ongeacht verschillen vormen mensen een samenleving en moeten ze daarin voldoen aan rechten en plichten.

In Goedemorgen! Junior worden elf burgerschapsdomeinen en dertien vaardigheden onderscheiden. De grote opdrachten die Curriculum.nu en SLO voorschrijven voor burgerschap zijn hierin geïntegreerd en vertaald naar concrete leerdoelen.

Goedemorgen! maakt deze vervolgens meetbaar: de app houdt bij welke domeinen van burgerschap behandeld worden en welke vaardigheden leerlingen ontwikkelen.

Goedemorgen Junior

Op de basisschool staan leerlingen aan het begin van hun ontwikkeling als (wereld)burgers. Met Goedemorgen! Junior leren ze om verbanden te leggen tussen de grote wereld en hun eigen leefwereld, een mening te vormen, te argumenteren en om te gaan met verschillen.

Daarnaast moeten zij nog leren hoe het in onze samenleving en in onze democratie werkt. Goedemorgen! Junior heeft dan ook aandacht voor kennis over de basiswaarden, de democratie, globalisering, technologisch burgerschap en duurzaamheid. En aangezien onze samenleving grotendeels online functioneert, gaat het ook om digitaal samenleven.

Met Goedemorgen! junior doen de leerlingen kennis op en leren ze vaardigheden aan. Maar het is meer. Ze ontwikkelen ook zichzelf. Ze leren zichzelf kennen, werken aan hun empathisch vermogen en een open houding naar anderen toe. Ze ontdekken waar ze bij horen, met wie ze zich verbonden voelen en wat hen maakt tot wie ze zijn (familie, gender, cultuur).

Domeinen

Hieronder volgt een beschrijving van de verschillende domeinen. Deze zijn concreet geformuleerd en beantwoorden de vraag: Waar werken leerlingen aan wanneer ze items uit dit domein bespreken?

Nieuws & media

Leerlingen leren over de werking van media en hun invloed op het sociale en politieke leven. Ook ontwikkelen ze een kritische blik op nieuws en de betrouwbaarheid ervan. Genuanceerde aandacht voor en kennis van de actualiteit vergroten hun betrokkenheid bij de wereld om hen heen. Ze kunnen verbanden leggen tussen de wereld om hen heen en hun eigen leefwereld. Daarnaast verdiepen ze het inzicht in hun eigen mediagebruik en dat van anderen.

Politiek & democratie

Leerlingen zijn een onderdeel van de democratie en maken daar ook op schoolniveau kennis mee. Ze oefenen zich in de democratische cultuur. Ze leren over macht en inspraak, politiek en de werking en waarde van de democratie en rechtsstaat. Ze leren over de drie basiswaarden van de democratische rechtstaat: vrijheid, gelijkheid en solidariteit. Ook leren ze over grondrechten, mensenrechten en kinderrechten en het belang hiervan.

Geschiedenis & filosofie

Leerlingen raken bekend met grote gebeurtenissen, trends en denkers uit de geschiedenis. Dit helpt ze om actuele gebeurtenissen in een context te plaatsen en hun algemene ontwikkeling te vergroten. In dit domein leren leerlingen om de wereld te bevragen en te reflecteren op complexe, ethische vraagstukken.

Wereldburgerschap

Leerlingen maken kennis met verschillen, overeenkomsten en met ervaringen uit andere landen en culturen. Ze leren hoe zijzelf en Nederland verbonden zijn met andere delen van de wereld en over de onderlinge afhankelijkheid van landen. Zo verbreden zij hun kijk op de wereld, vergroten zij hun empathisch vermogen en ontwikkelen zij inzicht in rechtvaardigheid en solidariteit.

Wereldreligies

De rol en erfenis van religies en stromingen in de wereld en in onze diverse samenleving is groot. Door in aanraking te komen met grote tradities, waarden, overtuigingen, verhalen, vieringen en begrippen uit levensbeschouwelijke stromingen, verbreden leerlingen hun perspectief en reflecteren ze op hun eigen levensbeschouwing en identiteit.

Persoonlijke ontwikkeling

Leerlingen ontdekken hun eigen emoties, talenten, ambities en ontwikkelpunten en oriënteren zich op hun loopbaan en toekomst. Leerlingen leren verschillende aspecten waardoor hun identiteit gevormd is bewust waar te nemen en erop te reflecteren: gender, gezin, sociaal-economische achtergrond, levensbeschouwing, religie en cultuur.

Natuur & milieu

In dit domein leren leerlingen over wereldwijde ontwikkelingen, problemen en oplossingen op het gebied van natuur, milieu en duurzaamheid. Ze worden uitgedaagd om kritisch na te denken en te reflecteren op hun eigen standpunt, rol en verantwoordelijkheid hierin. Ook krijgen ze meer aandacht voor de invloed van klimatologische en natuurlijk omstandigheden op het leven van mensen.

Economie & welvaart

Leerlingen reflecteren op de invloed van geld en vergroten daarmee hun bewustzijn van de economische structuren in de samenleving en in de wereld. Ze maken kennis met enkele dimensies die een rol spelen binnen het globaliseringvraagstuk, zoals de verschillen tussen arm en rijk en sociaal-culturele vraagstukken. Aspecten als werkgelegenheid en werkloosheid, de verzorgingsstaat, vergrijzing, bezuinigingen en de rijksbegroting krijgen in dit domein ook aandacht.

Kunst & cultuur

Leerlingen raken bekend met kunst- en cultuuruitingen, tradities, vieringen, herdenkingen en rituelen. Ze reflecteren op wat mooi en lelijk is, op de betekenis en de bedoeling van kunst en op het belang van kunst en cultuur in een samenleving.

Lichaam & geest

Leerlingen reflecteren op gezondheid, uiterlijk, beweging, sport en op de samenhang tussen lichaam en geest. Aan de hand van psychologische inzichten begrijpen leerlingen het menselijk gedrag en hun eigen denken en handelen beter. Leerlingen leren ook over seksualiteit, verschillende seksuele oriëntaties en expressies van gender.

Wetenschap & technologie

Leerlingen leren op welke manier techniek en technologische ontwikkelingen de wereld veranderen en hun eigen leven beïnvloeden. Ze reflecteren op de ethische aspecten van deze ontwikkelingen. Daarnaast maken ze kennis met wetenschappelijke inzichten en het doen van onderzoek.

Vaardigheden

Hieronder volgt een beschrijving van de verschillende vaardigheden. Ongeacht het domein waarin het gesprek plaatsvindt, ontwikkelen leerlingen diverse vaardigheden die van belang zijn voor hun functioneren in de samenleving.

Kritisch denken

Leerlingen kunnen informatie en argumenten onderzoeken, analyseren en beoordelen en weloverwogen beslissingen nemen.

Discussiëren

Leerlingen kunnen hun eigen mening vormen en formuleren, en deze overtuigend overbrengen op anderen. Zij kunnen ook luisteren naar andere meningen en daarop respectvol reageren, en ervaren dat verschillen van mening niet hoeven te leiden tot conflicten.

Communiceren

Leerlingen kunnen zichzelf uitdrukken, luisteren naar anderen en lichaamstaal begrijpen en gebruiken. Zij kunnen doelgericht boodschappen overbrengen en begrijpen, passende communicatiemiddelen hanteren en daarbij effectief gebruikmaken van technologie.

Ethisch redeneren

Leerlingen herkennen ethische kwesties, zien verschillende perspectieven en kunnen een afweging maken en een standpunt innemen.

Filosoferen

Leerlingen leren het leven te bevragen en ontdekken dat op niet alle vragen één antwoord te geven is. Ze kennen de regels van een filosofisch gesprek, kunnen naar elkaar luisteren en hun eigen argumenten toelichten. Ze leren vragen stellen, nemen een kritische, open houding aan en kunnen een beredeneerd standpunt innemen.

Mediawijsheid

Leerlingen vergroten hun nieuwsbegrip, weten welke bronnen betrouwbaar zijn en herkennen nepnieuws. Ze hebben inzicht in hun eigen mediagebruik, leren de gevaren van mediagebruik herkennen en daarnaar te handelen en kunnen mediatoepassingen benutten of juist weerstaan.

Creatief denken en handelen

Leerlingen zien nieuwe verbanden, ontwikkelen creatieve denktechnieken en kunnen deze toepassen. Daarnaast ontwikkelen leerlingen een open blik en een onderzoekende houding.

Empathisch vermogen

Leerlingen kunnen verschillende perspectieven zien en innemen. Ze oefenen in het luisteren zonder oordeel en in het zich verplaatsen in een ander.

Solidariteit ontwikkelen

Leerlingen ontwikkelen manieren om hun eigen belangen en die van anderen te behartigen. Ze leren om ongelijke behandeling, onrechtvaardigheid, uitsluiting en discriminatie te herkennen, benoemen en bestrijden.

Omgaan met verschillen

Leerlingen leren omgaan met verschillen, discrimineren niet en kunnen zich verplaatsen in andere wensen of gewoonten.

Democratisch handelen

Leerlingen weten dat hun stem ertoe doet en ontdekken hoe zij een verschil kunnen maken. Ze leren compromissen te sluiten en conflicten op democratische wijze op te lossen.

Zelfsturing

Leerlingen leren de regie te nemen over hun eigen leerproces, durven initiatief te nemen, verantwoordelijkheid te dragen en ze kunnen feedback geven en ontvangen.

Samenwerken

Leerlingen (h)erkennen verschillende rollen bij zichzelf en anderen, kunnen om hulp vragen, staan open voor andere ideeën, kunnen onderhandelen en functioneren in een team.